

I. ȘTIRI PE SCURT

Integrare Europeană

- Pierre Lellouche Salută Lansarea Negocierilor Privind Semnarea Acordului de Asociere cu UE. Interlic. 12.11.2009.
- Natalia Gherman Va Fi Negociator-Şef din partea RM a Noului Acord cu UE. InfoPrimNeo. 12.11.2009
- Banca Europeană de Investiții este gata să susțină transformările inițiate de noua guvernare. Moldpres. 13.11.2009
- Republica Moldova își Dorește ca ICE să Acționeze drept „punte de legătură cu UE”. Interlic. 13.11.2009.
- Banca Mondială a Semnat Primul Acord de Finanțare cu Noua Guvernare. Interlic. 17.11.2009.

România – Republica Moldova

- Convenția de Mic Trafic Intră în Vigoare la 30 de Zile de la Aprobarea Ei în Guvernele Ambelor Țări. Interlic. 16.11.2009.
- Prim-Ministrul Vlad Filat a Avut, la București, o Întrevedere cu Președintele Senatului României. Moldpres. 16.11.2009.
- Republica Moldova și România au Convenit să Coopereze în cadrul Unor Proiecte Energetice. Moldpres. 17.11.2009.

Ucraina – Republica Moldova

- Moldova Acordă Ucrainei Ajutor de 600 Mii Lei (circa 55 Mii Dolari SUA). Interlic. 17.11.2009
- Ucraina Este Dezamăgită de Modul de Soluționare de către Moldova a Problemelor de Frontieră. Infotag. 17.11.2009.

Rusia – Republica Moldova

- Premierul Filat s-a Întâlnit cu Ambasadorul Rus la Chișinău și a Discutat despre Întâlnirea cu Putin de la 20 Noiembrie. Unimedia. 6.11.2009.
- Întrevedere Mihai Ghimpu – Valeri Kuzmin. Interlic. 12.11.2009.
- Moscova Urmărește Atent Alegerile Președintelui Moldovei – MAE al Rusiei. Infotag. 12.11.2009.

SUA – Republica Moldova

- Hillary Clinton Dă Asigurări lui Iurie Leancă că SUA Vor Sprijini în Continuare Moldova. Europa Liberă. 29.10.2009.

Conflictul Transnistrean

- Victor Osipov: Chișinăul și-ar Putea Revizui Poziția în Privința Unor Reprezentante Diplomatice la Tiraspol. Europa Liberă. 3.11.2009.
- OSCE Salută Reluarea (Chiar și Informală) a Negocierilor "Cinci Plus Doi". Europa Liberă. 7.11.2009.
- Conflictul transnistrean pe agenda întrevederii lui Mihai Ghimpu cu Charalambos Christopolous (OSCE). Europa Liberă. 9.11.2009.
- Vladimir Iastrebceac Dezmente că Vor Fi Reluate Negocierile în Format 5+2. Europa Liberă. 11.11.2009.
- Vladimir Iastrebceac Dezmente că Vor Fi Reluate Negocierile în Format 5+2. Europa Liberă. 11.11.2009.
- CUC Consideră Inadmisibile Verificările de către Organele de Control a Conducerii Operațiunilor Pacificatoare. Infotag. 13.11.2009

II. OPINII, COMENTARII, INTERVIURI

1. Interviu cu Radu Vrabie: Chestiunea Transnistreană: o Rezolvare doar pe Durată Lungă. Radio Europa Liberă. 06.11.2009.
2. Interviu cu Natalia Gherman, Viceministru al MAEIE: Noua Politică Externă a R. Moldova. Vocea Basarabiei. 01.11.2009.
3. Interviu cu Iurie Leancă: Este Absolut Necesar să Deschidem primul Consulat la Iași. Radio Europa Liberă. 13.11.2009.
4. Interviu cu Vlad Filat: "Numirea Ambasadorilor la București și Chișinău este mai mult Decât Necesară". NewsIn. 12.11.2009.
5. Radu Vrabie: Soft Power-ul Rusesc și Republica Moldova. Timpul. 13.11.2009.
6. Igor Boțan: Demararea Negocierilor Moldo-Române. Radio Europa Liberă. 19.10.2009.

I. ȘTIRI PE SCURT

- 16 noiembrie A fost stabilită componența nominală a Comisiei guvernamentale pentru integrare europeană a Republicii Moldova. <http://www.mfa.gov.md/comunicate-presa-md/478109/>
- 16 noiembrie Guvernul Republicii Moldova și Guvernul Federal German au semnat un protocol, care prevede acordarea de către partea germană a 8,5 milioane de euro, în calitate de asistență Republicii Moldova. www.gov.md
- 13 noiembrie Ministrul Iurie Leancă s-a întâlnit cu omologul său de la București Cătălin Predoiu. <http://www.mfa.gov.md/comunicate-presa-md/478103/>
- 12 noiembrie La 12 noiembrie, dl Iurie Leancă, Viceprim-ministru, Ministrul Afacerilor Externe și Integrării Europene, participă la Reuniunea Miniștrilor Afacerilor Externe ai statelor-membre ale Inițiativei Central-Europene care-și desfășoară lucrările la București. <http://www.mfa.gov.md/comunicate-presa-md/478044/>
- 6 noiembrie La 5 noiembrie 2009, la Chișinău, s-au desfășurat consultări consulare moldo-turce, la nivel de șefi de departamente. Delegația Republicii Moldova a fost condusă de dl Constantin Burghiu, Director al Departamentului Afaceri Consulare.

Integrare Europeană

- **Pierre Lellouche Salută Lansarea Negocierilor Privind Semnarea Acordului de Asociere cu UE. Interlic. 12.11.2009.**

Președintele Parlamentului Mihai Ghimpu, Președinte interimar al Republicii Moldova a avut o întrevedere cu Pierre Lellouche, Secretar de Stat pentru Afacerile Europene în cadrul Ministerului Afacerilor Externe al Republicii Franceze. Pierre Lellouche a anunțat că urmărește cu atenție schimbările democratice din Republica Moldova și eforturile depuse de actuala guvernare în vederea ajustării cadrului juridic național la standardele europene. Diplomatul francez a dat asigurări că Republica Moldova va beneficia de susținerea Franței în realizarea parcursului european și a aspirațiilor democratice. În acest context, Pierre Lellouche a salutat lansarea negocierilor privind semnarea Acordului de Asociere cu UE. Președintele Parlamentului și-a exprimat convingerea că actuala conducere a Republicii va intensifica relațiile de colaborare moldo-franceze, subliniind interesul pentru sporirea investițiilor franceze în economia Republicii Moldova și realizarea unor proiecte investiționale viabile. Mihai Ghimpu a dat asigurări că autoritățile de la Chișinău vor întreprinde acțiuni concrete pentru implementarea unui șir de reforme democratice în vederea asigurării unui climat social-economic adecvat. Referindu-se la existența unei comunități importante de moldoveni aflați la studii sau la muncă în Franța, Președintele a solicitat susținerea conaționalilor noștri și sprijinul în vederea liberalizării regimului de vize pentru cetățenii moldoveni. [...] <http://www.interlic.md/2009-11-12/pierre-lellouche-saluta-lansarea-negocierilor-privind-semnarea-acordului-de-asociere-cu-ue-12927.html>

- **Natalia Gherman Va Fi Negociator-Șef din partea RM a Noului Acord cu UE. InfoPrimNeo. 12.11.2009**

Viceministrul Afacerilor Externe și Integrării Europene, Natalia Gherman, a fost desemnată drept negociator-șef din partea R. Moldova a noului acord de colaborare cu Uniunea Europeană. Guvernul a aprobat în ședința sa de miercuri, 11 noiembrie 2009, componența nominală a Comisiei de stat pentru integrare europeană a R. Moldova. Astfel, președinte al Comisiei de stat va fi premierul Vlad Filat, iar în calitate de vicepreședinți vor evolua vicepremierul Iurie Leancă, ministrul afacerilor externe și integrării europene și vicepremierul Valeriu Lazăr, ministru al economiei, iar secretar al comisiei va fi Valeriu Gheorghiu, director al departamentului integrării europene din cadrul MAEIE, iar membri al Comisiei vor fi cei doi viceprim-miniștri fără portofoliu, Ion Negrei și Victor Osipov, ministrul de stat Victor Bodiu, 13 miniștri, responsabili de domenii și un viceministru. Comisia de stat urmează să coordoneze realizarea angajamentelor care derivă din documentele și înțelegerile moldo-comunitare. Comisia se va reuni o dată pe lună sau mai des, în caz de necesitate. În ce privește noul acord, Iurie Leancă a spus că, la începutul anului 2008, Comisia Europeană a luat decizia negocierii și semnării acestuia cu R. Moldova, iar în noiembrie, Consiliul Comisarilor Europeni a aprobat proiectul mandatului de negocieri. Noul acord va depăși cadrul Acordului de Cooperare și Parteneriat (ACP), care reglementează în prezent relațiile Moldovei cu UE, intrat în vigoare la 1 iulie 1998, și va contribui la realizarea graduală a obiectivului de integrare europeană a Moldovei. [...] <http://www.info-prim.md/?a=10&nD=2009/11/12&ay=26978>

- **Banca Europeană de Investiții este gata să susțină transformările inițiate de noua guvernare. Moldpres. 13.11.2009**

Prim-ministrul Vlad Filat a avut astăzi, 13.11.2009 un dejun de lucru cu Președintele Băncii Europene de Investiții (BEI), Philippe Maystadt. Întrevederea a avut loc la București, unde Prim-ministrul participă la Summit-ul Inițiativei Central Europene. În cadrul întrevederii au fost discutate aspecte ce țin de asistența oferită de BEI Republicii Moldova anterior, precum și despre posibilitățile de dezvoltare a colaborării în viitor. Prim-ministrul l-a informat pe Președintele BEI despre faptul că, în urma precedentelor alegeri parlamentare, Republica Moldova a fost asigurată cu o guvernare democratică, ce s-a angajat ferm să promoveze transformări profunde. Totodată, Premierul a menționat că aceste transformări necesită suport, inclusiv din exterior. Vlad Filat a spus că Republica Moldova ar dori să colaboreze cu BEI în domeniul dezvoltării infrastructurii, sectorului energetic, alimentării cu apă, în alte domenii importante. Premierul și-a exprimat regretul că, din cauza anumitor interese și a lipsei de transparență, pe durata guvernării precedente, au fost ratate proiecte importante pe care BEI era dispusă să le susțină în Republica Moldova. Vlad Filat l-a asigurat pe Philippe Maystadt că Republica Moldova va fi un partener corect, va asigura maximă transparență și eficiență în implementarea proiectelor susținute din exterior. Președintele BEI a spus că instituția pe care o reprezintă este gata să susțină transformările inițiate de noua guvernare și a menționat în context vasta experiență pe care o are BEI în domeniul proiectelor de infrastructură. Oficialul a spus că BEI este deschisă pentru colaborare cu Republica Moldova, aspectele concrete ale acestei colaborări urmînd să fie precizate ulterior. <http://www.moldpres.md/default.asp?Lang=ro&ID=121200>

- **Republica Moldova își Dorește ca ICE să Acționeze drept „punte de legătură cu UE”. Interlic. 13.11.2009.**

Premierul Republicii Moldova, Vlad Filat, care a participat vineri, 13.11.2009 la Summitul Inițiativei Central-Europene desfășurat la București, și-a exprimat speranța ca acesta platformă să servească drept o punte de legătură între UE și statele care doresc să se integreze. Șeful Executivului moldovean a atras atenția, în intervenția sa, că politica de integrare europeană a Republicii Moldova este bazată pe "dezvoltarea continuă și durabilă a dialogului politic și a cooperării cu Uniunea Europeană și pe valorificarea oportunităților oferite de implicarea și participarea

activă în organizațiile și inițiativele regionale". "R. Moldova își exprimă speranța că și pe viitor, ICE va acționa drept un instrument eficient în raporturile politice și economice dintre statele membre, să servească drept o punte de legătură dintre UE și statele membre și cele care tind să aparțină marii familii europene. Noi pledăm pentru susținere continuă a statelor ICE care încă nu sunt membre ale UE în realizarea aspirațiilor europene.", a declarat Vlad Filat Totodată, premierul de la Chișinău a evidențiat semnificația apropierei de Uniunea Europeană a statelor din regiune. "Moldova susține consolidarea continuă a relațiilor dintre ICE și UE. Aceasta va contribui esențial și efectiv la dezvoltarea relațiilor dintre statele membre ale ICE și va uni statele din afara UE în sporirea și implementarea reformelor interne pentru valorificarea principiilor și standardelor europene", a spus Filat, atrăgând atenția că o jumătate dintre statele membre au devenit membre ale UE, altele fiind într-un proces progresiv în acest sens. [...] <http://www.interlic.md/2009-11-13/r--moldova-ishi-doreshte-ca-ice-sa-actzioneze-drept-punte-de-legatura-cu-ue-spune-filat-12954.html?highlight=ucraina>

• **Banca Mondială a Semnat Primul Acord de Finanțare cu Noua Guvernare. Interlic. 17.11.2009.**

Ministrul Finanțelor, Veaceslav Negruța, și Directorul de Țară al Băncii Mondiale, Melanie Marlett, au semnat marți, 17 noiembrie 2009, Acordul privind finanțarea adițională a Proiectului de ameliorare a competitivității. Acordul prevede alocarea a 15,4 mln. DST (Drepturi Speciale de Tragere), ceea ce este echivalentul a circa 24 mln. dolari SUA. Finanțarea suplimentară are ca obiectiv ameliorarea competitivității întreprinderilor autohtone prin intermediul: liniei de credit, direcționate prin băncile comerciale calificate, pentru finanțarea investițiilor capitale și a necesităților de mijloace circulante ale întreprinderilor orientate la export; extinderea co-finanțării, în scopul ridicării nivelului profesional al angajaților, implementarea metodelor moderne de gestionare a afacerii, implementarea produselor noi. [...] www.interlic.md/2009-11-17/banca-mondiala-a-semnat-primul-acord-de-finantzare-cu-noua-guvernare-13018.html

România – Republica Moldova

• **Convenția de Mic Trafic Intră în Vigoare la 30 de Zile de la Aprobarea Ei în Guvernele Ambelor Țări. Interlic. 16.11.2009.**

Convenția de mic trafic la frontieră, semnată vineri la București de premierii moldovean și cel român, va intra în vigoare în 30 de zile de la momentul parcurgerii procedurilor interne, proceduri care presupun aprobarea documentului de guvernele celor două țări. Premierul moldovean Vlad Filat a anunțat luni, într-o conferință de presă organizată după vizita sa la București, că Guvernul de la Chișinău va aproba Convenția în ședința sa de miercuri. "Am convenit cu factorii de decizie de la București ca și acolo documentul să fie aprobat în mod prioritar, astfel încât Convenția să intre în vigoare încă în acest an", a spus Vlad Filat. Premierul a subliniat că de prevederile Convenției de mic trafic la frontieră vor beneficia exclusiv cetățenii moldoveni, deoarece cetățenii români oricum pot circula fără viză în Republica Moldova. Sub incidența Convenției cad 369 de comune din 18 raioane și 651 de sate, în total 1.250.000 de cetățeni urmând să beneficieze de călătorii fără vize în zona de frontieră a României. Odată documentul intrat în vigoare, cetățenii moldoveni vor putea trece frontiera în baza unui permis special eliberat de consulatele românești din Republica Moldova. De aceste permise vor beneficia cei care au reședința în zona de frontieră de cel puțin un an, iar permisul va avea o valabilitate între doi și cinci ani și se va elibera gratuit. Noile consulate ale României la Bălți și Cahul vor elibera permise de trecere a frontierei, la fel și consulatul de la Chișinău. [...] <http://www.interlic.md/2009-11-16/conventzia-de-mic-traffic-intra-in-vigoare-la-30-de-zile-de-la-aprobarea-ei-in-guvernele-ambelor-tzar-12990.html>

- **Prim-Ministrul Vlad Filat a Avut, la București, o Întrevedere cu Președintele Senatului României. Moldpres. 16.11.2009.**

Prim-ministrul Vlad Filat a avut, sîmbătă, 14.11.2009 la București, o întrevedere cu Președintele Senatului României, Mircea Geoană. În cadrul întrevederii, cei doi interlocutori au abordat aspecte ce țin de relațiile bilaterale moldo-române. "Ați cîștigat admirația întregii Europe prin modul în care ați înțeles că cetățenii Republicii Moldova au dreptul la libertate, democrație, valori europene", a spus Mircea Geoană. Oficialul român a menționat că este o veste bună că, după 20 de ani de la căderea Zidului Berlinului, a căzut și ultimul regim comunist din Europa. Președintele Senatului României a opinat că acesta este meritul noii clase politice de la Chișinău. Mircea Geoană a declarat că, după alegerile din România, relațiile cu Republica Moldova vor deveni prioritare. Oficialul român a propus organizarea în viitorul apropiat a unei întâlniri comune a Guvernelor celor două țări la Chișinău sau Iași. Mircea Geoană a pledat pentru dezvoltarea relațiilor bilaterale dintre cele două țări, astfel încît ambele state să prospere. Oficialul român a declarat că România va susține și în continuare integrarea europeană a Republicii Moldova. Prim-ministrul Vlad Filat a pledat pentru revenirea la relațiile bilaterale normale, menționînd că Republica Moldova și România se vor sprijini reciproc. "Am trecut printr-o perioadă dramatică, dar avem tăria pentru a reveni pe o cale normală de dezvoltare", a menționat Vlad Filat. Prim-ministrul a spus că rolul României în procesul de integrare a Republicii Moldova în Uniunea Europeană e determinant și așteptările Chișinăului în acest sens sînt mari. Premierul a mulțumit pentru sprijinul acordat constant de România Republicii Moldova și l-a asigurat pe oficialul român că România poate conta pe Republica Moldova ca pe un partener sincer și deschis. Vlad Filat a pledat pentru faptul ca relațiile bilaterale moldo-române să se soldeze cu beneficii directe pentru cetățeanul simplu. www.moldpres.md/default.asp?Lang=ro&ID=121316

- **Republica Moldova și România au Convenit să Coopereze în cadrul Unor Proiecte Energetice. Moldpres. 17.11.2009.**

Republica Moldova și România au convenit să impulsioneze acțiunile privind construirea gazoductului Drochia-Ungheni și a liniilor electrice de interconexiune Bălți-Suceava și Fălciu-Gotești, a menționat, luni, 16.11.2009, Prim-ministrul Vlad Filat. În acest sens, am primit sprijinul Băncii Europene de Investiții și a Băncii Europene pentru Reconstrucție și Dezvoltare în vederea finanțării acestor proiecte, fapt ce va întări considerabil securitatea energetică a țării, a declarat Filat. Prim-ministrul a mai spus că la prima etapă BEI și BERD urmează să acorde asistență la elaborarea proiectelor energetice transfrontaliere menționate. Totodată, premierul a atenționat că, pentru derularea și obținerea unor finanțări ale acestor proiecte, Republica Moldova urmează să aprobe, în termene restrânse, legile cu privire la gazele naturale și la energia electrică, astfel încât până la sfîrșitul lunii decembrie să se reușească aderarea la Tratatul comunității energetice. "Am primit asigurări din partea română pentru aderarea la acest tratat, care ne va deschide noi perspective pentru Republica Moldova în ceea ce privește reconstrucția, modernizarea sistemului energetic al țării", a precizat șeful Cabinetului de miniștri. În context, Filat a mai spus că, în cadrul întrevederilor bilaterale cu oficialitățile de la București, partea română a anunțat că pregătește pentru Republica Moldova un pachet de asistență economică, ce urmează a fi prezentat în viitorul apropiat. Partea română cunoaște problemele economice ale țării noastre și putem spune că vom avea parte de un ajutor consistent din partea României, a spus Filat. Vlad Filat a mai anunțat că România va acorda Republicii Moldova 400 mii de doze de vaccin contra gripei pandemice. Primul lot de vaccinuri va sosi în țara noastră la 26 noiembrie curent.

<http://www.moldpres.md/default.asp?Lang=ro&ID=121407>

Ucraina – Republica Moldova

- **Moldova Acordă Ucrainei Ajutor de 600 Mii Lei (circa 55 Mii Dolari SUA). Interlic. 17.11.2009**

Ajutorul umanitar a fost acordat de către Guvernul moldovean ca răspuns la mesajul de ajutor de urgență, lansat de Președintele ucrainean Viktor Iușcenko către comunitatea internațională, reieșind din situația alarmantă în evoluția gripei pandemice de tip A(H1N1) în Ucraina. Valoarea lotului umanitar acordat de Republica Moldova Ucrainei constituie circa 600 mii de lei, el fiind constituit din preparate farmaceutice solicitate de partea ucraineană. Astăzi dimineață, 17.11.2009, coloana compusă din două autocamioane a trecut frontiera de stat prin punctul vamal Otaci și se află în drum spre Kiev. Ajutorul a fost acordat ca urmare a Hotărârii Guvernului Republicii Moldova nr. 678, din 12 noiembrie 2009, din contul rezervei de stat. Expedierea lotului de ajutoare umanitare a fost pusă în sarcina Serviciului Protecției Civile și Situațiilor Excepționale din cadrul Ministerului Afacerilor Interne. <http://www.interlic.md/2009-11-17/moldova-acorda-ucrainei-ajutor-de-600-mii-lei-circa-55-mii-dolari-sua-13016.html>

- **Ucraina Este Dezamăgită de Modul de Soluționare de către Moldova a Problemelor de Frontieră. Infotag. 17.11.2009.**

Ucraina este dezamăgită de faptul cum noua conducerea a Moldovei soluționează rapid problemele moldo-române, ignorând între timp nesoluționarea problemelor de demarcare a frontierei cu Ucraina. Despre aceasta scrie săptămânalul ucrainean „Zercalo nedeli” (Oglinda săptămânii). Publicația amintește că „în câteva luni Bucureștiul a reușit să primească din partea noii guvernări a Moldovei permisul pentru deshiderea a două consulate române la Cahul și Bălți, să parafeze și să semneze acordul privind micul trafic la frontieră, să deschidă în Moldova 13 secții de votare la alegerile prezidențiale din România”. În același timp, în opinia ziarului, Moldova a și nu a soluționat problema privind transmiterea către Ucraina a terenului de pământ din apropierea nodului hidraulic de la Centrala hidroelectrică Dnestrovsk-2, unde o parte a instalațiilor tehnologice ale centralei se află pe malul drept al Nistrului și sub segmentul rutier Reni-Izmail în satul Palanca, care pe vremuri a determinat conducerea ucraineană să cedeze o parte a malului Dunării pentru construcția portului. „Zercalo nedeli” scrie că portul internațional Giurgiulești nu promite nimic bun nici Ucrainei, nici oricărei alte țări din bazinul acvatic al Dunării aflat pe plan ecologic, cât și în domeniul asigurării securității navigației. „Cu toate acestea, Ucraina este dispusă să soluționeze această problemă, având în vedere cursul comun al ambelor țări spre integrarea europeană. Aceste cauze au stat la baza compromisului Kievului pentru demarcarea frontierelor în regiunea Giurgiulești. Nu a urmat încă o cedare de răspuns din partea Chișinăului privind Centrala hidroelectrică Dnestrovsk-2”, menționează publicația. Aceasta atrage atenția asupra faptului că „noua guvernare moldoveană declară, de parcă nimic nu s-a întâmplat, că este dispusă să transmită actul pentru dreptul de utilizare a terenului din segmentul rutier... cu primirea în același timp de către Chișinău a unui teritoriu suplimentar lângă portul Giurgiulești, iar problema nodului hidraulic de la Centrala hidroelectrică Dnestrovsk-2 mai necesită a fi studiată. Se creează impresia că Moldova încă o dată speră să „vîndă” Ucrainei aceeași cedare”.

Rusia – Republica Moldova

- **Premierul Filat s-a Întâlnit cu Ambasadorul Rus la Chișinău și a Discutat despre Întâlnirea cu Putin de la 20 Noiembrie. Unimedia. 6.11.2009.**

Prim-ministrul Vlad Filat a avut o întrevedere cu ambasadorul rus la Chișinău Valerii Kuzmin și a discutat despre “consolidarea relațiilor economice dintre cele două state”, dar și despre întrevedere premierului cu omologul său din Federația Rusă, Vladimir Putin, ce va avea loc în cadrul summit-ului șefilor de Guvern a Comunității Statelor Independente, ce va avea loc la 20 noiembrie la Ialta. Valerii Kuzmin a declarat că “relațiile economice dintre R.

Moldova și Federația Rusă continuă să se dezvolte stabil, iar bussinesul rusesc apreciază acțiunile de liberalizare a economiei”, mai precizează sursa citată, adăugând că rușii sunt interesați în efectuarea investițiilor în Republica Moldova. În acest sens, premierul Filat a declarat că „ședința comisiei interguvernamentale moldo-ruse se va desfășura până la finele anului 2009 și, în acest context, în scurt timp vor demara pregătirile”. Nota Redacției : în perioada 13 – 14 noiembrie premierul Vlad Filat are planificată o vizită de lucru și în România, unde urmează să se întâlnească cu președintele roman Traian Băsescu și să fie semnată Convenția privind micul trafic la frontieră. <http://www.unimedia.md/?mod=news&id=14325>

• **Întrevedere Mihai Ghimpu – Valeri Kuzmin. Interlic. 12.11.2009.**

Președintele Parlamentului Mihai Ghimpu, Președinte interimar al Republicii Moldova, a avut ieri, 11.11.2009 o întrevedere cu Valeri Kuzmin, Ambasador Extraordinar și Plenipotențiar al Federației Ruse în Republica Moldova. Discuția a vizat perspectivele de intensificare a dialogului interparlamentar moldo-rus și posibilitățile de diversificare a cooperării bilaterale. Mihai Ghimpu a informat partea rusă că în timpul apropiat va fi definitivată procedura de constituire a grupurilor de prietenie la nivel parlamentar, inclusiv a celui cu Federația Rusă, și va fi stabilită agenda cu subiectele de discuții. Referindu-se la formarea delegațiilor naționale pentru unele organisme parlamentare internaționale, spicherul a menționat necesitatea găsirii unei formule corecte, astfel încât din componența acestora să facă parte reprezentanți ai tuturor fracțiunilor parlamentare. Mihai Ghimpu l-a informat pe diplomatul rus despre aprobarea de către Parlament a hotărârii privind componența nominală a delegațiilor Parlamentului Republicii Moldova în unele organizații parlamentare internaționale, precum și despre participarea delegației Republicii Moldova la Adunarea Parlamentară a Cooperării Economice la Marea Neagră și la Adunarea Interparlamentară a Statelor Membre ale CSI. În cadrul întreprinderii au fost discutate și alte aspecte ale relațiilor dintre Republica Moldova și Federația Rusă. <http://www.interlic.md/2009-11-12/intrevedere-mihai-ghimpu-valeri-kuzmin-12929.html>

• **Moscova Urmărește Atent Alegerile Președintelui Moldovei – MAE al Rusiei. Infotag. 12.11.2009.**

„Moscova urmărește atent evoluarea situației în jurul alegerilor președintelui Moldovei”, a anunțat miercuri, 11.11.2009 reprezentantul oficial al MAE al Rusiei, Andrei Nesterenco. „Noi urmărim atent procesele politice interne din Republica Moldova din perspectiva menținerii stabilității ca premisă principală spre soluționarea cu succes a setului de probleme complicate ale țării”, a spus el. Potrivit lui, pe această direcție „se stabilesc contactele reprezentanților Federației Ruse atât cu liderii coaliției care a venit recent la guvernare, cât și cu liderii opoziției parlamentare în persoana Partidului Comuniștilor”. Reprezentantul oficial al MAE a menționat că doare de poziția acestor părți depinde cum se vor stabili „compromisurile posibile”. „Este principial ca aceste compromisuri să se prelucereze în albia principiilor democratice și în spiritul responsabilității față de societate”, a spus Nesterenco. În ajun, publicația rusă „Kommersant” scria că „decizia Partidului Comuniștilor din Republica Moldova de a nu vota pentru candidatura lui Marina Lupu la președinție contravine sfaturilor date de Moscova”, care au fost enunțate de șeful administrației președintelui Rusiei, Serghei Narișkin, în cadrul întreprinderilor recente cu Vladimir Voronin și Marian Lupu. <http://www.infotag.md/noutati/581165/>

SUA – Republica Moldova

- **Hillary Clinton Dă Asigurări lui Iurie Leancă că SUA Vor Sprijini în Continuare Moldova. Europa Liberă. 29.10.2009.**

Ministerul de externe a publicat un mesaj de felicitare primit de ministrul de externe Iurie Leancă de la secretarul de stat american Hillary Clinton. În mesaj, Hillary Clinton scrie printre altele că încrederea acordată de moldovenii noii coaliții a creat oportunități noi pentru Moldova, pentru viitorul ei în Europa și pentru relațiile bilaterale moldo-americane. Hillary Clinton l-a asigurat pe Iurie Leancă că Statele Unite vor sprijini în continuare Moldova, inclusive prin programul „Provocările Mileniului”.

<http://www.europalibera.org/archive/news/20091029/445/445.html?id=1864612>

Conflictul Transnistrean

- **Victor Osipov: Chișinăul și-ar Putea Revizui Poziția în Privința Unor Reprezentanțe Diplomate la Tiraspol. Europa Liberă. 3.11.2009.**

Vicepremierul responsabil cu reglementarea transnistreană, Victor Osipov a spus că Chișinăul și-ar putea revizui poziția de până acum când s-a împotrivit deschiderii unor reprezentanțe diplomatice străine la Tiraspol. La o conferință de presă dedicată apropiatelor negocieri în formatul 5+2 la Viena, Osipov a comentat deschiderea unui consulat rusesc la Tiraspol. El a spus că opoziția dura a fostei guvernări față de deschiderea reprezentanțelor străine în stânga Nistrului „nu împiedica marile puteri să o facă”. Vicepremierul moldovean a sugerat că mai multe țări și organizații internaționale și-au manifestat interesul să-și deschidă reprezentanțe diplomatice în regiunea transnistreană. <http://www.europalibera.org/archive/news/20091103/445/445.html?id=1868604>

- **OSCE Salută Reluarea (Chiar și Informală) a Negocierilor "Cinci Plus Doi". Europa Liberă. 7.11.2009.**

Președinția greacă a OSCE s-a declarat mulțumită de reluarea negocierilor în format 5+2 vizând rezolvarea conflictului transnistrian, deși reuniunea de vineri, 6.11.2009, de la Viena, a fost una informală. Ea a oferit însă noului Guvern de la Chișinău prilejul de a-și prezenta poziția, iar Vice-Premierul moldovean Victor Osipov a avut ocazia să se întâlnească pentru prima dată cu “reprezentantul politic” al Tiraspolului, Vladimir Iastrebeci. Osipov a declarat că întâlnirea a fost “bună”, că nu au fost discutate “cele mai grele probleme din relația Chișinău – Tiraspol” dar că s-a găsit o “limbă comună”.

<http://www.europalibera.org/archive/news/20091107/445/445.html?id=1871857>

- **Conflictul transnistrean pe agenda întrevederii lui Mihai Ghimpu cu Charalambos Christopolous (OSCE). Europa Liberă. 9.11.2009.**

Președintele interimar Mihai Ghimpu i-a spus reprezentantului special al președinției elene a OSCE, Charalambos Christopolous că retragerea trupelor și armamentului rusesc din stânga Nistrului este indispensabilă unei soluții a conflictului transnistrean în cadrul unei Moldove întregi. Christopolous conduce o delegație de documentare trimisă de președinția greacă a OSCE la Chișinău, în urma negocierilor informale în formatul 5+2, organizate vineri la Viena. Vicepremierul moldovean responsabil cu reglementarea transnistreană, Victor Osipov a descris la Europa Liberă drept “bună” prima întrevedere pe care a avut-o la Viena cu reprezentantul Transnistriei, Vladimir Iastrebeci. <http://www.europalibera.org/archive/news/20091109/445/445.html?id=1873510>

- **Vladimir Iastrebecac Dezmente că Vor Fi Reluate Negocierile în Format 5+2. Europa Liberă. 11.11.2009.**

Ministrul de externe de la Tiraspol, Vladimir Iastrebceac a spus că negocierile în formatul „5+2” nu vor fi reluate, iar cei care susțin contrariul, anume Moldova și Occidentul, sunt prea optimiști. Potrivit Interfax, Iastrebceac a spus că Tiraspolul preferă să discute acum soluționarea unor probleme concrete, care preocupă populația. El a adăugat că rezolvarea unor asemenea chestiuni, pe care nu le-a precizat, ar putea în viitor îmbunătăți climatul și duce la reluarea negocierilor. <http://www.europalibera.org/archive/news/20091111/445/445.html?id=1875472>

• **CUC Consideră Inadmisibile Verificările de către Organele de Control a Conducerii Operațiunilor Pacificatoare. Infotag. 13.11.2009**

Comisia Unificată de Control (CUC), care conduce operațiunea pacificatoare în zona de securitate, este îngrijorată de faptul că organele de drept și de control ale Moldovei și Transnistriei opresc și verifică mijloacele de transport ale forțelor pacificatoare. Despre aceasta s-a discutat joi la ședința CUC de la Tighina. Reprezentanții Comandamentului Militar Unificat (CMU) al forțelor pacificatoare au atras atenția structurilor corespunzătoare asupra neadmiterii unor asemenea acțiuni. Motiv pentru aceasta a servit reținerea recentă de către forțele transnistrene a comandantului moldovean, colonelul Aurel Fondos, pentru că au depistat în mașina lui de serviciu doi saci cu cartofi. Delegația moldoveană la CUC a propus din nou scoaterea din zona de securitate a tuturor posturilor ilegale de control. Delegația transnistreană însă s-a opus acestei propuneri și a îndemnat colegii moldoveni că nu politizeze problema. Copreședintele CUC din partea Transnistriei, Oleg Beleacov, a amintit că acum jumătate de an și reprezentanții transnistreni la CUC au fost opriți de poliștii moldoveni în timp ce se îndreptau spre Chișinău, au verificat portbagajul, documentele, reținând automobilul circa o oră. „În cadrul ședinței noi am mai propus o dată să prezentăm organelor de drept informația privind statutul CUC și al CMU, dar delegația moldoveană a încercat din nou să dea un colorit politic cu care speră să facă dezbinare în activitatea forțelor pacificatoare comune, să prezinte operațiunea pacificatoare drept ineficientă, care trebuie înlocuită”, consideră Beleacov, care s-a pronunțat pentru creșterea contingentului militar rusesc.

<http://www.infotag.md/noutati/581174/>

OPINII, COMENTARII, INTERVIURI

1. Interviu cu Radu Vrabie: Chestiunea Transnistreană: o Rezolvare doar pe Durată Lungă. Radio Europa Liberă. 06.11.2009.

Astăzi, la Viena, se reiau discuțiile dintre Chișinău și Tiraspol în problema transnistreană. Pe teren neutru, acestea vor decurge în formatul internațional 5+2 dedicat negocierilor, la care vor participa reprezentanții mediatorilor - OSCE, Rusia și Ucraina, și, pe post de observatori, reprezentanții Uniunii Europene și ai Statelor Unite. Consultările sunt organizate de actuala președinție elenă a Organizației pentru Securitate și Cooperare în Europa. Asemenea reuniuni, în format complet, nu au mai avut loc de aproape 4 ani de zile, după ce în februarie 2006 Tiraspolul s-a retras de la negocieri, în dezacord cu noul regim vamal pe care autoritățile de la Chișinău și Kiev l-au introdus pentru mărfurile din Transnistria. Despre perspectiva reglementării transnistrene discutăm astăzi cu invitatul nostru, expertul Radu Vrabie, director de programe la Asociația pentru Politica Externă.

Radu Benea: Dle Vrabie, v-aș ruga să ne spuneți dacă există premise pentru reluarea unui dialog plenar dintre Chișinău și Tiraspol în formatul 5+2?

Radu Vrabie: Cred că orice tip de negocieri între Chișinău și Tiraspol sunt binevenite, atât timp cât ele au șansa de a debloca situația de acum. Cred că aceste negocieri sunt un test important și pentru noua conducere de la

Chișinău, care va avea pentru prima dată posibilitatea să discute și să vadă părerile colegilor de la Tiraspol. Însă, nu sunt foarte optimist în ceea ce privește rezultatele acestor consultări.

Cred că autoritățile de la Tiraspol nu sunt binevoitoare în deblocarea situației. Mai degrabă vor să atragă atenția asupra Transnistriei. În ultimul timp s-a discutat foarte puțin despre rezolvarea conflictului transnistrean și administrația de la Tiraspol vrea să apară din nou pe harta discuțiilor. Vrea să atragă și atenția Moscovei. Regiunea este într-o situație economică destul de grea, iar pentru a obține ajutoarele atât de necesare, în primul rând din partea Moscovei, este nevoie de cel puțin mimarea dialogului cu Chișinăul.

Nu exclud că în foarte scurt timp Tiraspolul va găsi un motiv pentru care va bloca din nou aceste negocieri și va încerca să aplice același scenariu pe care l-a aplicat ani de zile. În același timp, nu sunt sigur de intențiile Rusiei. Mi se pare că atenția lor este acum spre ministeriala OSCE, care are loc, tradițional, la sfârșitul anului. Rusia vrea să demonstreze un rezultat pozitiv cel puțin în unul din conflictele în care joacă un rol important. Bănuiesc că la ministeriala OSCE se va vorbi despre Georgia, iar negocierile de la Viena vor fi pentru Rusia o contrabalansă pentru a demonstra un rezultat pozitiv pe fundalul Georgiei.

Radu Benea: Și atunci, care sunt așteptările Chișinăului?

Radu Vrabie: Chișinăul, ceea ce poate să facă în momentul actual este să continue acele măsuri de încredere care au fost inițiate de fosta conducere. Să încerce să rezolve problemele ce-i vizează pe oamenii din partea stângă și cea dreaptă a Nistrului, să rezolve anumite probleme sociale, non-politice, care ar ajuta populația. Însă și aici vom avea nevoie de sprijinul prietenilor din Europa, deoarece Tiraspolul, înțelegând posibilitățile pe care le are Uniunea Europeană, acceptă, însă nu oferă nimic în schimb. Trebuie ca acest ajutor din partea UE să fie condiționat, iar Tiraspolul să poată oferi ceva în schimbul beneficiilor pe care le primește.

Diana Răileanu: Dle Vrabie, dar, realizarea unor proiecte foarte concrete - umanitare, sociale sau economice comune, pentru a spori încrederea între cele două maluri ale Nistrului - nu este o idee nouă a actualei guvernări, ci mai degrabă un drum bătătorit de fosta guvernare, fără nici un rezultat însă. Și atunci ce ar putea să propună altceva, mai atractiv, noua guvernare de la Chișinău?

Radu Vrabie: Într-adevăr este o cale bătătorită de fosta guvernare. Ceea ce trebuie să înțelegem este că, în conflictul transnistrean, e imposibil de a avea un rezultat pe termen scurt. Noi trebuie să planificăm rezolvarea problemelor pe termen mediu și lung. Ceea ce ar însemna că, chiar dacă aceste proiecte nu își găsesc acum răspuns pozitiv la Tiraspol, în scurt timp vor apărea pe agenda administrației transnistrene, pentru că sunt probleme inevitabile, care mai devreme sau mai târziu ar trebui să fie rezolvate.

Radu Benea: În ajunul reuniunii de la Viena, ministrul de externe de la Tiraspol, Vladimir Iastrebciaș a spus că mai păstrează speranța că Rusia va recunoaște independența Transnistriei. Ar putea Rusia să recunoască independența Transnistriei, în anumite circumstanțe, așa cum a făcut-o în cazul Abhaziei și al Osetiei de Sud?

Radu Vrabie: Numai în circumstanțe excepționale. Din câte cunoaștem recunoașterea Abhaziei și a Osetiei de Sud au fost făcute în situații excepțională. Nu cred că în cazul Republicii Moldova se poate întâmpla acest lucru, iar pentru Federația Rusă recunoașterea Transnistriei ar fi o problemă pe care nu o va putea menaja foarte bine, de aceea nu cred că există premise clare ca pe viitor să asistăm la așa ceva.

Radu Benea: Și atunci, unde credeți că s-ar putea afla sau găsi consensul reglementării transnistrene?

Radu Vrabie: Probabil, atunci când toți cei implicați vor reuși să găsească un numitor comun, pentru că, deși toate părțile implicate își doresc o reglementare, toți o văd diferit. Desigur că rolul foarte important îl are Moscova, însă trebuie să ținem cont de faptul că deși factorii externi sunt foarte importanți este nevoie și de o rezolvare a unor probleme interne. Ideea atractivității malului drept cu malul stâng este un prim pas pe care Chișinăul ar putea să-l facă ca să atragă populația din partea stângă a Nistrului. Practic există un nou tip de dezvoltare în Republica Moldova, suntem mult mai europeni, mult mai apropiați de Europa, iar acest lucru va conta pentru oamenii din stânga Nistru.

2. Interviu cu Natalia Gherman, Viceministru al MAEIE: Noua Politică Externă a R. Moldova. Vocea Basarabiei. 01.11.2009.

Corneliu RUSNAC: *Elementul principal al acestei noi politici externe este integrarea europeană. La începutul anului viitor R. Moldova va începe negocierile privind semnarea unui nou acord cu UE, așa cum s-a convenit recent la Chișinău cu reprezentanții UE. Am întrebat-o pe D-na Gherman ce fel de acord va fi acesta și prin ce se va deosebi de cel anterior?*

Natalia GHERMAN, Viceministru al Afacerilor Externe: Acesta va fi un Acord de Asociere, care va presupune asocierea politică și integrarea economică a R. Moldova cu UE. El se va deosebi de Acordul existent (Acordul de Parteneriat și Coperare cu UE) prin mai multe elemente: el îl va depăși considerabil atât pe plan de asociere politică cât și pe planul integrării sectoriale. Și este vorba de începerea negocierilor unui acord de comerț liber cuprinzător și aprofundat dintre R. Moldova și UE. Pentru a avansa în vederea lansării negocierilor acestui acord la începutul anului viitor vom găzdui o misiune a UE de evaluare a nivelului nostru de pregătire pentru lansarea negocierilor. În cadrul acestei misiuni va fi evaluat nu numai stadiul pregătirii și necesitățile pe fiecare sector aparte, vor fi conturate și definite necesitățile noastre în vederea pregătirii echipei de negociatori pentru fiecare domeniu, pentru fiecare sector aparte și aici, bineînțeles, vom conta pe sprijinul și asistenta atât a Comisiei Europene cât și a țărilor membre a UE care deja semnalează că vor fi gata să trimită și echipe de instructori în R. Moldova precum și să găzduiască experții noștri pentru cursuri de training, pentru cursuri de instruire. Instruirea respectivă se va baza atât pe cunoștințe profunde în ceea ce privește funcționarea pieței interne a UE pe diferite domenii cât și pentru strategia și tactica de negocieri care trebuie să fie aplicată competent, profesionist de către negociatorii noștri pe parcursul procesului.

În același timp acest Acord de comerț liber, cuprinzător și aprofundat pe măsura când se va negocia, deci procesul de negociere va presupune și identificarea capacităților adiționale în vederea reformării concomitente sectoriale, pe fiecare sector, acolo unde se va depista că este nevoie de reformarea urgentă pentru ca la încheierea procesului să fim siguri că avem capacitatea de a implementa toate acele negociate, toate acele obiective fixate în textul viitorului acord. Asta este cel mai important din punctul meu de vedere.

Corneliu RUSNAC: *Noul Acord va prevedea sau nu perspectiva de aderare europeană a Republicii Moldova?*

Natalia GHERMAN: Asta este obiectivul în procesul de negocieri, de obicei un asemenea obiectiv se fixează în preambulul acordului. Vom încerca să o fixăm din prima rundă de negocieri, totodată la acest obiectiv în formularea lui clară se poate reveni și pe parcursul mersului procesului de negocieri. Aceasta va fi, bineînțeles, un obiectiv important pentru echipa de negociatori, care va începe procesul pe data de 12 ianuarie 2010. Pe de altă parte, trebuie de menționat că printre obiectivele în procesul de negociere va fi și lansarea dialogului cu privire la liberalizarea regimului de vize pentru cetățenii R. Moldova. În vederea atingerii acestui obiectiv, noi vom găzdui o

misiune de evaluare a nivelului nostru de pregătire pentru un asemenea dialog până la sfârșitul anului curent. Misiunea aceasta de evaluare din partea Comisiei Europene va examina mersul reformelor pe domenii precum : gestionarea proceselor de migrație, funcționarea acordului privind facilitarea regimului de vize și readmisie, securitatea frontierilor, managementul integrat al frontierilor, securitatea documentelor de călătorie pe care eliberăm cetățenilor Republicii Moldova și multe alte aspecte relevante acestui dialog privind liberalizarea regimului de viză. Deci vorbim despre 3 domenii principale pe care le includem în cadrul Acordului de Asociere. Primul, cooperarea în domeniul politic și de securitate. Al doilea, dialogul privind liberalizarea regimului de vize și al treilea, crearea unei zone de liber schimb între R. Moldova și UE.

Corneliu RUSNAC: *Se poate vorbi acum despre termenele în care ar putea fi liberalizat regimul de vize sau este deocamdată prematur acest lucru și totul depinde de mersul reformelor, de capacitate de negociere a Guvernului?*

Natalia GHERMAN: Este prematur bănuiesc să fixăm anumite termene pentru ca în cele din urmă conteaza lansarea acestui proces. Deci, pe parcursul implementării reformelor, în deosebi în domeniul Justiției și Afacerilor Externe, noi vom avea o înțelegere mai clară și o conturare mai bună a etapelor calendaristice de avansare în cadrul acestui proces.

Corneliu RUSNAC: *În general acest Acord de Asociere cu UE ce beneficii ar putea aduce cetățeanului de rând? Omul de rând cum ar putea simți pe propria lui piele ca să zic așa beneficiile unui nou acord cu UE?*

Natalia GHERMAN: În primul rând, aş spune că împreună cu partenerii din partea UE, R. Moldova se angajează în promovarea acestor reforme importante pe plan intern, care bineînțeles, vor aduce beneficii țării în întregime și fiecărui cetățean în parte, este vorba de reforma judiciară, este vorba de lupta cu corupția, cu crima organizată, este vorba de reforma cuprinzătoare a sistemului administrației publice, ce ține de funcționarea mai bună mai eficientă a instituțiilor în stat, care trebuie să servească intereselor cetățenilor în primul rând. R. Moldova împreună cu UE o să-și intensifice eforturile în vederea promovării unei politici externe pragmatice clar orientate spre deservirea intereselor cetățenilor. Pe lângă toate acestea, vor fi intensificate eforturile, demersurile în vederea reintegrării țării, ceea ce ține de soluționarea conflictului transnistrian și multe alte elemente pe plan de reforme. În al doilea rând, chiar și pe parcursul avansării în dialogul cu privire la liberalizarea regimului de viză vor fi create condiții mai bune pentru a aduce facilitări adiționale în cadrul acordului existent de facilitare a regimului de viză, vor fi incluse mai multe categorii de cetățeni în cadrul implementării acestui acord care vor beneficia de circulația mai facilitată în spațiul European. În perspectiva liberalizării graduale a regimului de vize, sperăm foarte mult ca în perioada previzibilă deci cetățenii noștri vor beneficia de regimul de călătorii fără vize în spațiul european. În ceea ce privește lansarea negocierilor privind crearea unei zone de comerț liber dintre Moldova și UE aceasta presupune bineînțeles reforme sistematice în mai multe domenii de activitate, în mai multe sectoare ale economiei naționale. Pe parcursul implementării acestor reforme domeniile respective vor fi modernizate. Scopul negocierilor este de a crea condiții prin intermediul reformării acestor sectoare pentru a aduce investiții străine în modernizarea, în avansarea nivelului de funcționare pe fiecare domeniu concret.

Corneliu RUSNAC: *Care sunt țările pe ajutorul cărora mizează cel mai mult R. Moldova în procesul său de integrare europeană?*

Natalia GHERMAN: Partenerul principal al RM în procesul de negocieri este bineînțeles Comisia Europeană. Pe lângă Comisia Europeană R. Moldova își mai intensifică eforturile în colaborarea bilaterală cu mai multe țări

membre ale UE. Deja simțim contribuția esențială și dorința de a se implica în sprijinul echipei de negociatori din partea țărilor baltice. Țările nordice, de asemenea, ne oferă asistență în pregătirea echipelor de negociatori mai ales pe elementul zona de comerț liber aprofundat, pentru că au experiența foarte importantă în promovarea, în politicile țărilor nordice a idealului creării pieței libere pe continental European. Contăm foarte mult pe sprijinul fiecărei țară membră a UE, vom continua discuțiile și consultările noastre pe plan bilateral pentru ca în cele din urmă deschiderea și atitudinea pozitivă față de RM la momentul lansării acestui proces foarte important se simte din ce în ce mai mult, ceea ce înseamnă că posibilitățile de implicare, de angajare a mai multor țări în acest proces sunt acum mai bune, chiar și în comparație cu perioada recentă.

Corneliu RUSNAC: Care este rolul Parteneriatului Estic în procesul de integrare europeană a R. Moldova?

Natalia GHERMAN: Intenționăm să utilizăm toate oportunitățile oferite de Parteneriatul Estic pentru a avansa aceste procese importante despre care v-am vorbit anterior și să facilităm dialogul nostru bilateral cu UE. În cele din urmă toate aceste 3 elemente importante: negocierea Acordului de Asociere, crearea graduală a zonei de comerț liber aprofundat cu Uniunea Europeană și lansarea dialogului cu liberalizarea regimului de viză sunt reflectate ca obiective majore în declarația de lansare a Parteneriatului Estic care a fost adoptată la 7 mai anul curent la Praga. UE bineînțeles, va avea o abordare diferențiată față de fiecare stat membru al acestei inițiative în oferirea instrumentelor Parteneriatului Estic. Totul va depinde de nivelul de pregătire și nivelul de ambiție a fiecărei țări. Noi intenționăm să-l utilizăm la maximum și atunci când ni se va propune instrumentul de sporire a capacității instituționale din cadrul Parteneriatului Estic intenționăm să-l aplicăm pentru instituțiile noastre de stat, care au nevoie de reforme profunde în vederea sporirii capacităților funcționale. Atunci când ni se va propune utilizarea oportunităților oferite de inițiativa managementul frontierelor, iarăși credem că asta este foarte relevant în contextul lansării dialogului cu privire la liberalizarea regimului de viză. În fond, tot ce se propune în cadrul celor 4 platforme de cooperare multilaterală în cadrul Parteneriatului poate fi utilizat, aplicat selectiv și de către R. Moldova în domenii în care avem nevoie într-adevăr de un sprijin adițional, de fonduri adiționale, pentru ca în cele din urmă totul ce se face se face în conformitate cu agenda guvernamentală de acțiuni, programul de activitate a Guvernului, adoptat la 25 septembrie curent. Deci, dacă ne uităm la conținutul inițiativei Parteneriatului Estic putem vedea că mai multe elemente sunt foarte constructive, sunt în măsura să ne faciliteze implementarea reformelor pe plan intern și să faciliteze, de asemenea, avansarea dialogului nostru bilateral cu UE pe domeniile menționate.

Corneliu RUSNAC: Problema transnistriană este o piedică sau nu în integrarea europeană a R. Moldova și în ce măsură un sprijin din exterior ar putea ajuta autoritățile de la Chișinău să rezolve acest conflict și prin ce ar trebui să se manifeste această sprijin?

Natalia GHERMAN: UE este deja implicată în procesul de soluționare a conflictului transnistrian prin intermediul participării active în formatul existent 5+2 de soluționare a conflictului, de asemenea, fiecare cunoaște rolul pozitiv pe care îl joacă misiunea UBAM misiunea de control la frontiera moldo-ucraineană. Aceste 2 elemente, precum și contribuția UE la lansarea unui set de proiecte menit să sporească nivelul încrederii între cele două maluri ale Nistrului, așa numitele CSBMs (Confidence and Security Building Measures). Deci, toate aceste elemente sunt în natura să sporească nivelul de implicare a UE în procesul de soluționare a conflictului transnistrian și să avanseze nivelul nostru de cooperare la un nivel calitativ nou. Acest element va face parte și din procesul de negociere a noului Acord de Asociere, prima parte a acordului despre care v-am vorbit anterior, cooperare pe domeniul politic și de securitate, va reflecta atât angajamentele părții moldovenești cât și angajamentele Uniunii Europene în vederea conjugării efortului comun menit să faciliteze procesul de soluționare a

conflictului. Deci ca răspuns la întrebare nu aş spune că este o piedică faptul nesoluţionării conflictului până în ziua de astăzi pentru lansarea şi avansarea negocierilor pe marginea unui nou Acord de Asociere cu UE.

Corneliu RUSNAC: *Dincolo de faptul că integrarea europeană a fost proclamată ca prioritatea noului Guvern, acesta şi-a propus să stabilească relaţii strategice şi cu 4 state: România, SUA, Rusia şi Ucraina. Aş vrea să discutăm pe rând despre relaţiile cu fiecare dintre aceste ţări şi primul lucru care aş vrea să vă întreb este ce înseamnă o relaţie strategică cu Bucureştiul, ce aşteptări are Chişinăul de la această relaţie şi ce ar putea oferi în schimb?*

Natalia GHERMAN: Parteneriatul strategic cu România este un element important al noului program de guvernare pe domeniul politicii externe, este o relaţie firească care trebuie să existe între două state partenere, între două state vecine. În primul rând se presupune un dialog politic avansat, aprofundat pe toate domeniile de interes comun şi nu în ultimul rând pe domeniul integrării europene a R. Moldova. România este un stat vecin, membru a UE, al NATO. Avem nevoie de o relaţie pragmatică, sinceră pentru ca în cele din urmă România ar putea să ne ajute plenar la lansarea dialogului nostru cu UE şi cu structurile euro-atlantice în acest sens, cu atât mai mult cu cât România în continuare cel mai important partener economic pentru R. Moldova. Această relaţie trebuie să fie continuată, avansată, promovată. Avem nevoie de investiţii din partea României în economia R. Moldova, avem nevoie de schimburi interumane, care ar trebui să meargă în maniera mult mai facilitată în comparaţie cu ce a fost anterior. Şi nu în ultimul rând, inclusiv ținându-se cont de acest obiectiv major, am invitat partea română recent la negocieri la Chişinău pe marginea textului unui nou acord de trafic frontralier şi această convenţie sperăm să fie semnată în timpul cel mai apropiat la Bucureşti. Este vorba despre Acordul privind Micul Trafic la Frontieră.

Corneliu RUSNAC: *Cu SUA, ce înseamnă o relaţie strategică cu SUA şi care vor fi principalele domenii de colaborare cu această ţară?*

Natalia GHERMAN: Cu SUA întotdeauna ne prouneam o relaţie avansată, o relaţie strategică, pentru că SUA sau dovedit a fi pe parcursul perioadei independenţei a R. Moldova un partener de încredere şi un partener foarte generos pe planul asistenţei de dezvoltare pentru R. Moldova. Pe lângă susţinerea politică a demersului nostru de integrare europeană SUA este şi un partener bilateral foarte important. Avem proiecte şi programe atât în domeniul avansării dialogului politic cât şi în domeniul de cooperare de dezvoltare, cooperare economică cu SUA, precum şi colaborăm la avansarea nivelului de cooperare pe plan regional- pentru că SUA este o ţară partener important pentru cooperarea regională în bazinul Mării Negre şi în celelalte iniţiative tradiţional unde se manifestă un interes sporit din partea acestei ţări.

Corneliu RUSNAC: *Ce înseamnă o relaţie strategică cu Rusia şi cu ce se deosebeşte ea de relaţia strategică cu SUA de exemplu?*

Natalia GHERMAN: Şi cu Federaţia Rusă intenţionăm să dezvoltăm un parteneriat bazat pe interesele reciproce, pe pragmatism şi abordarea echilibrată a tuturor aspectelor de interes comun, nu în ultimul rând trebuie să dezvoltăm acest parteneriat pentru că Federaţia Rusă continuă să joace un rol important în procesul de soluţionare a conflictului transnistrian, la fel ca şi SUA pentru că sunt participanţi în formatul existent 5+2 de soluţionare a conflictului. Deci, Federaţia Rusă rămâne un partener economic, cu pondere importantă pentru R. Moldova. Participăm împreună în cadrul mai multor structuri regionale, de asemenea, intenţionăm să avansăm această relaţie la un nivel nou.

Corneliu RUSNAC: *Relația cu Ucraina, de ce e nevoie de o relație strategică cu această țară și prin ce este important acest stat pentru R. Moldova?*

Natalia GHERMAN: Ucraina e un stat vecin, pentru R. Moldova este firesc să avem o relație strategică și cu această țară. Pe lângă importanța dezvoltării relațiilor bilaterale cu Ucraina intenționăm să conjugăm și pe efortul pe planul integrării europene. Deci, Ucraina se încadrează în structurile Uniunii Europene la fel ca și R. Moldova. Bănuiesc că avem mai multe posibilități acum să ne consultăm reciproc încercând să evităm greșeli și alte elemente negative care pot apărea în cadrul realizării acestui proces. Este vorba, de asemenea, de cooperarea regională cu Ucraina în cadrul mai multor foruri, aranjamente, inițiative. Deci, Ucraina este implicată de asemenea în procesul de soluționare a conflictului transnistrian și avem nevoie de o implicare activă și constructivă chiar reieșind din experiența pe care o deține Ucraina pe acest dosar și foarte multe alte elemente.

Corneliu RUSNAC: *Unul din principiile de bază ale noii guvernări, formal și în Declarația de Consituire a Alianței pentru Integrare Europeană, este păstrarea în continuare a neutralității militare a R. Moldova dar în același timp și stabilirea unor raporturi de colaborare eficientă cu NATO. În acest context, aș vrea să vă întreb cum se va constitui relația cu NATO încât să nu fie afectat principiul neutralității militare a R. Moldova?*

Natalia GHERMAN: Moldova rămâne în continuare un stat neutru conform Constituției Republicii Moldova. Cu NATO avem o relație în cadrul Parteneriatului pentru Pace, deci este un cadru stabilit în care avansăm considerabil. Acum relația noastră este bazată pe un plan individual de acțiuni în cadrul Parteneriatului pentru Pace ceea ce înseamnă că dialogul nostru politic, forumul nostru consultativ cu Alianța se desfășoară prin intermediul activităților reflectate în acest plan individual al parteneriatului. Cadrul respectiv ne ajută, de asemenea, la reformarea sectorului nostru de apărare și securitate, deci noi intenționăm să-l folosim mai activ reieșind din toate posibilitățile oferite. Sunt și alte țări care își dezvoltă relația cu Alianța prin intermediul unor documente, programe asemănătoare, aici eu am învedere, bineînțeles, țări care sunt considerate neutre precum Austria, Finlanda și Suedia. Intenționăm să le urmărim exemplul și să avem o relație cu Alianța tot atât de constructivă și pragmatică, care va duce beneficii pe plan de realizare a reformelor în domeniul securitate și apărare.

Corneliu RUSNAC: *În concluzie, cum ar putea fi formulată noua politică externă sau politica externă a noului Guvern de la Chișinău în 2,3 propoziții ca să cuprindem în ansamblu toate aspectele?*

Natalia GHERMAN: Deci prima: integrarea europeană este obiectivul major atât pe plan intern cât și prin exprimarea politicilor noastre pe plan extern. A doua: pragmatism în realizarea acestor obiective și a treia servirea interesului fiecărui cetățean a R. Moldova în realizarea acestor obiective rămâne obiectivul major, prioritar pentru tot ce facem și pentru tot ce ne propunem.

Stimați ascultători vă reamintesc că ați ascultat o discuție cu dna Natalia Gherman, Viceministru al Afacerilor Externe al R. Moldova. Aici punem punct emisiunii noastre. Stimați ascultători, eu, Corneliu Rusnac, vă reamintesc că ați ascultat o emisiune de discuții pe teme de politică externă, realizată cu suportul Asociației pentru Politică Externă și finanțată de fundația Friedrich Ebert. Aici vă spun la revedere și vă aștept săptămâna viitoare la un nou program. Pe curând!

3. Interviu cu Iurie Leancă: Este Absolut Necesar să Deschidem primul Consulat la Iași. Radio Europa Liberă. 13.11.2009.

Premierul Vlad Filat și ministrul de externe Iurie Leancă se află la București la reuniunea Inițiativei Central-Europene. Este prima lor vizită în România după investirea noului guvern la Chișinău. Cei doi urmează să aibă

întrevederi bilaterale cu demnitarii de la București. Cu aceasta ocazie va fi semnată Convenția micului trafic la frontieră menită să ușureze contactele dintre locuitorii de la graniță, a declarat Europei Libere vicepremierul Iurie Leancă, seful diplomatiei moldovene.

Iurie Leancă: Acordul prevede câteva elemente importante, care vor permite să transpunem în viață prevederile lui. Mă refer de exemplu, la pregătirea și emiterea permiselor în baza cărora deținătorii lor, vor putea să traverseze frontiera fără de vize. Aceste permise, elaborarea lor e în conformitate cu prevederile europene; e vorba și de componenta de securitate a acestor acte. Sper foarte mult că până la finele anului, ambele părți vor reuși să se conformeze acestei voințe politice de a transpune în viață cât mai rapid prevederile acordului.

Valentina Ursu: *Tot în interesul cetățeanului este și inaugurarea celor două consulate românești de pe teritoriul R. Moldova și a unui consulat al R. Moldova pe teritoriul României. Au demarat acordurile?*

Iurie Leancă: Guvernul României este foarte avansat în realizarea procedurilor interne, care le vor permite să inaugureze într-o perspectivă destul de rapidă aceste două consulate.

Valentina Ursu: *Când ar putea Chișinăul inaugura consulatul la Iași și de ce un singur consulat? De ce nu a cerut și R. Moldova deschiderea a două consulate?*

Iurie Leancă: Pornind de la condițiile și resursele financiare de care dispunem, pentru început este absolut necesar să deschidem primul consulat la Iași. Dacă ulterior vom constata că există o necesitate pentru a deschide un al doilea consulat general și vom găsi și rezervele, resursele necesare, vom merge și sunt convins că partenerii de la București vor fi deschiși pentru astfel de abordare.

Valentina Ursu: *După doi pași deja făcuți, care ar fi cel de-al treilea pas? Se discută foarte mult despre negocierea sau chiar definitivarea celor două documente juridice bilaterale – acordul privind delimitarea frontierei și tratatul politic de bază.*

Iurie Leancă: Edificarea unui cadru juridic bilateral, care ar fi conform principiilor și spiritului european, instituționalizarea dialogului politic, eficientizarea schimburilor comerciale, relansarea dialogului în domeniul învățământului, culturii, toate aceste dimensiuni sunt niște necesități și sunt pe agenda guvernului de la Chișinău. Din păcate, din motivul acestor evoluții dinamice de la București, a trebuit să așteptăm puțin să avem un interlocutor.

Valentina Ursu: *Domnule ministru spuneți-mi totuși, care ar fi soarta acestor două documente?*

Iurie Leancă: Pentru a ști care e soarta, trebuie să mă întâlnesc cu omologul meu de la București. Să trasăm care ar fi strategia, preluăm tratatul care a fost parafat în 2000 sau ne concentrăm pe acordul privind cooperarea și parteneriatul european, care a fost negociat de fosta guvernare. Deci, avem nevoie de un prilej, să ne vedem și acolo vom stabili când demarăm negocierile, în ce format, pe ce ne axăm.

Valentina Ursu: *Poziția Chișinăului ramane a fi aceea că aceste două documente trebuie semnate în perspectiva consolidării cadrului juridic bilateral?*

Iurie Leancă: Chișinăul s-a pronunțat pentru oportunitatea și a unui document de bază și a unui acord de frontieră. Am primit un răspuns pozitiv și din partea Bucureștiului.

Valentina Ursu: Care ar fi poziția dumneavoastră referitor la urgentarea procesului de acordare a cetățeniei din partea României pentru cetățenii R. Moldova?

Iurie Leancă: Problema respectivă ține pe de o parte de poziția guvernului de la București, care și-o corelează într-o anumită măsură și cu angajamentele pe care le are în contextul UE. Din punctul nostru de vedere, ceea ce este foarte important, este să asigurăm cetățeanului din R. Moldova o situație când în baza pașaportului moldovenesc, să poată călători nestingerit în același areal, în același spațiu. Este un obiectiv real, fezabil. Avem nevoie de ceva timp pentru a demara cel puțin dialogul privind liberalizarea regimului de vize. Asta este datoria guvernului de la Chișinău.

4. Interviu cu Vlad Filat: "Numirea Ambasadorilor la București și Chișinău este mai mult Decât Necesară". NewsIn. 12.11.2009.

Fostul ambasador la Chișinău, Filip Teodorescu, a fost expulzat din R. Moldova, alături de diplomatul Ioan Gaborean, cu grad de ministru-consilier, ca urmare a incidentelor din capitala moldoveană petrecute după alegerile parlamentare din 5 aprilie. Arborarea steagurilor românești la protestele postelectorale i-a oferit atunci fostului președinte comunist Vladimir Voronin motivul perfect de a acuza România că a organizat "o lovitură de stat". În consecință, Voronin i-a expulzat pe cei doi oficiali români și a impus vize cetățenilor români care doreau să călătorească în Republica Moldova. În aceeași perioadă, Chișinăul a rechemat-o de la post pe ambasadoarea R. Moldova la București, Lidia Guță. Ulterior, autoritățile comuniste de la Chișinău au refuzat acreditarea ambasadorului propus de România, Mihnea Constantinescu.

Surse politice au declarat pentru NewsIn că este foarte posibil ca, după șapte luni de pauză, România să aibă un nou ambasador la Chișinău, iar în discuțiile care se poartă în prezent numele lui Bogdan Marinescu, momentan șeful secției pentru Justiție și Afaceri Interne al Reprezentanței Permanente a României la UE, ar fi unul dintre cele mai favorizate pentru funcția de ambasador al României la Chișinău. Marinescu are grad de ministru-consilier și are o vastă experiență în domeniul afacerilor interne.

Premierul moldovean Vlad Filat va avea în perioada următoare întâlniri bilaterale atât cu oficiali de la București, cât și cu premierul rus Vladimir Putin și spune că mesajul cu care va veni va fi acela că Republica Moldova este un stat de drept care are drept vector de bază integrarea europeană.

Republica Moldova a depășit definitiv situația din perioada guvernării comuniste, când tensionarea relațiilor cu România sau Ucraina era folosită pentru a da semnale de prietenie Moscovei, după asigurări Vlad Filat în interviul acordat NewsIn. "Este o politică greșită și ineficientă chiar și pentru Federația Rusă. Vom fi previzibili și nu manipulatori în relațiile cu partenerii noștri externi. Nu vom oscila în mesajul nostru în funcție de locul în care ne vom afla – Moscova, Bruxelles sau Washington. Și acest lucru va aduce plusvaloare în relațiile noastre, inclusiv cu Federația Rusă", spune premierul moldovean.

Prima vizită externă la câteva zile după preluarea funcției a lui Vlad Filat a fost la Bruxelles. Premierul investit în urmă cu o lună și jumătate întreprinde cea de-a doua vizită la București, unde în perioada 12-13 noiembrie are loc summitul Inițiativei Central Europene și unde va avea o încărcată agendă bilaterală. Iar la 20 noiembrie Filat participă la summitul Comunității Statelor Independente de la Yalta, unde va avea o primă întâlnire bilaterală cu premierul rus Vladimir Putin.

Vlad Filat spune că aportul României în procesul de integrare europeană a Republicii Moldova a fost până acum unul direct, onest și sincer. „Lucru pe care sunt sigur că Bucureștiul îl va face și pe viitor, în primul rând prin experiența pe care o are și, în al doilea rând, prin cuvântul pe care îl are România în forurile europene”, afirmă premierul de la Chișinău.

Șeful Guvernului moldovean va semna la București Convenția de mic trafic la frontieră, precum și Acordul cu privire la protejarea reciprocă a investițiilor și Acordul cu privire la punctele de trecere a frontierei de stat. Pe lângă participarea la summitul ICE, Vlad Filat va avea întâlniri cu președintele Traian Băsescu, cu primul-ministru în exercițiu Emil Boc, președinții Camerei Deputaților și Senatului, reprezentanți ai marilor companii din România și concetățenii de la București.

În ceea ce privește întâlnirea cu premierul rus Vladimir Putin, cu acesta Filat va discuta despre situația din Transnistria, despre datoriile regiunii separatiste la gaze, dar și despre înlocuirea formatului actual de pacificare dominat de militarii ruși cu o misiune civilă sub mandat internațional. „Dacă Rusia într-adevăr dorește să dea un nou imbold și să transmită un mesaj foarte clar în vederea reglementării situației din Transnistria, ar trebui să accepte această poziție”, apreciază Vlad Filat.

Cu Putin va discuta și despre barierele impuse mărfurilor moldovenești pe piața rusă. „Declarativ, totul este frumos. Practic, avem grave probleme. Nu avem acces pentru foarte multe produse moldovenești pe piața Federației Ruse. Claritatea este necesară, pentru că dacă nu putem accesa această piață, va trebui să ne reorientăm”, spune șeful cabinetului de miniștri de la Chișinău.

„Și cu certitudine vom relua discuțiile și despre acel credit mult discutat de 500 milioane dolari promis de Rusia încă de pe vremea ex-președintelui Voronin. Sper să avem înțelegerea politică la Yalta ca să-l deblocăm și să aibă și Federația Rusă posibilitatea să spună că ajutorul anunțat era pentru cetățenii Republicii Moldova și să punem punct speculațiilor ca ar fi fost doar un sprijin electoral pentru comuniști”, a adăugat premierul moldovean Vlad Filat, în interviul pe care NewsIn îl redă integral în continuare:

NewsIn: În perioada următoare aveți programate întâlniri atât cu conducerea de vârf a României, cât și cu premierul rus Vladimir Putin, la 20 noiembrie la Yalta. Cu ce mesaje mergeți la aceste întâlniri?

Vlad Filat: Cu un mesaj clar și puternic – acela că Republica Moldova este o țară care are o opțiune clară – statul de drept și integrarea europeană – și că își dorește raporturi previzibile cu partenerii externi, bazate pe respect reciproc, în baza normelor internaționale.

Dincolo de acest mesaj general, urmează să avem puse în discuție probleme ce țin de relațiile bilaterale în aspect practic.

La București urmează să semnăm și acorduri importante pentru Republica Moldova, dar și pentru România. În primul rând, Acordul de mic trafic de frontieră – acea convenție mult discutată și asupra căreia am insistat personal, încă de anul trecut, de când eram în opoziție. Documentul va oferi posibilitatea pentru circa un milion de cetățeni moldoveni să circule în România fără vize în baza unor permise speciale gratuite, eliberate pe un termen

de minim doi ani. Cred că este un prim pas în ceea ce ne-am propus – și anume să obținem un regim de circulație fără vize pentru cetățenii moldoveni în România. Dar asupra acestui subiect vom reveni pe parcurs.

Vom semna și Acordul cu privire la protejarea reciprocă a investițiilor și Acordul cu privire la punctele de trecere a frontierei de stat. Prin acest ultim document reglementăm punctele de trecere existente și perspectiva pentru deschiderea de puncte noi. De exemplu, la ora actuală punctul de trecere Rădăuți-Lipcani nu este funcțional, dar urmează să fie fixat în acest protocol. În cadrul discuțiilor voi aborda subiectul și voi ruga colegii de la București să efectueze lucrările necesare de partea română pentru a deschide acest punct de trecere și a permite celor din nordul Republicii Moldova să aibă acces direct pe teritoriul României.

În afara semnării acestor documente va mai fi și o agendă bilaterală încărcată. Voi avea întrevederi cu președintele Traian Băsescu, cu primul-ministru în exercițiu Emil Boc, președinții Senatului și Camerei deputaților, cu reprezentanți ai marilor companii din România și cu concetățenii de la București.

Această vizită va oferi posibilitatea atât pentru noi de a comunica cu partenerii români, dar și pentru conducerea de la București de a transmite mesaje.

Bineînțeles că vom aborda și problema mult discutatelor tratate – cel politic bilateral și cel de frontieră. Sunt documente importante care urmează să fie discutate, negociate și ulterior semnate, în context european, așa cum vor fi relațiile noastre pe viitor. Și nu mă refer doar la țările din Vest, ci și la partenerii noștri din Est.

NewsIn: Convenția de mic trafic la frontieră a fost negociată într-o singură zi și parafată la 20 octombrie. La trei săptămâni după parafare, documentul, inclusiv anexele cu localitățile ce vor intra în zona de frontieră, a trecut deja expertizarea Comisiei Europene și este gata pentru semnare?

Vlad Filat: Convenția este pregătită pentru a fi semnată și pusă în aplicare. Am parcurs toate etapele necesare, au fost stabilite localitățile care vor intra în zona de mic trafic și a fost primit avizul Comisiei Europene. Ne-am mișcat foarte repede, deși a fost o muncă mare ca volum, dar și foarte complexă. Și vreau să le mulțumesc pentru această muncă celor de la Ministerele de Externe – atât de la Chișinău, cât și de la București – pentru atitudinea de care au dat dovadă, cât și celor de la Comisia Europeană, care s-au mișcat foarte repede și foarte responsabil.

NewsIn: Va fi discutată și problema deschiderii consulatelor? România a înființat deja cele două consulate la Bălți și Cahul. Când va fi deschis consulatul moldovenesc la Iași?

Vlad Filat: La acest capitol practic nu mai avem ce discuta, este o problemă rezolvată, urmează să fie implementate deciziile adoptate. Chișinăul și-a îndeplinit toate obligațiile și sperăm că de la 1 ianuarie consulatele române la Bălți și Cahul să fie și funcționale. În același sens, noi urmează în timpul cel mai apropiat să identificăm o locație pentru consulatul moldovenesc la Iași, în vederea asigurării unor condiții cât mai bune și accesibile pentru cetățenii moldoveni.

NewsIn: Până în prezent Chișinăul și Bucureștiul nu au desemnat încă ambasadorii. Care este situația la acest capitol?

Vlad Filat: Vreau să fiu sincer. Nu am decis încă cine ne va reprezenta la București. Dar numirea ambasadorilor este mai mult decât necesară. Relațiile dintre Chișinău și București sunt în accensiune, am scos în calea acestor relații toate obstacolele care existau și acum trebuie să ne mișcăm foarte repede înainte și numirea ambasadorilor

joacă un rol important, dacă nu chiar determinant în asigurarea eficienței maxime în administrarea acestei deschideri.

NewsIn: *Există un șir de probleme bilaterale istorice, cum ar fi datoria pentru livrarea de energie electrică la sfârșitul anilor '90 sau cea a retragerii abuzive a licenței pentru TVR1 de către guvernarea comunistă, dar și altele. Cum vor fi depășite acestea?*

Vlad Filat: Aceste probleme vor fi discutate pentru a fi găsite soluții. Avem la Chișinău înțelegerea că acele datorii pentru curent electric urmează să fie parțial achitate. Și pentru situația cu TVR există soluții. Urmează să le definitivăm și să le implementăm.

NewsIn: *Care poate fi aportul concret al României în procesul de integrare europeană a Republicii Moldova?*

Vlad Filat: Unul foarte direct, în primul rând prin experiența pe care o Bucureștiul are și, în al doilea rând, prin cuvântul pe care îl are România în forurile europene. Și, de altfel, Bucureștiul și-a făcut onest această misiune și a fost sincer implicat în procesul nostru de integrare europeană. Lucru pe care sunt sigur că îl va face și pe viitor. Vom putea prelua și experiența și legislația europeană, pentru că nu e nevoie să reinventăm la Chișinău lucruri demult cunoscute și care și-au demonstrat eficiența.

NewsIn: *În ultimii opt ani de guvernare comunistă au fost cultivate o mulțime de stereotipuri și animozități la nivelul relațiilor interumane între Republica Moldova și România. Cum pot fi acestea depășite?*

Vlad Filat: Prin comunicare și prin rezultate în urma activității pe care o avem. Stereotipurile nu au fost doar la nivel de imagine vis-a-vis de România, ci vis-a-vis de procese întregi și aici avem mult de muncă. Și aici contăm pe cei care au în sarcină, în virtutea meseriei pe care o practică, informarea cetățenilor. Pe de altă parte, este și obligația noastră să venim cu un șir de concepții, dacă doriți, la nivel național, cum ar fi de exemplu informarea europeană, care să se refere nu doar la informarea despre instituțiile europene, ci și despre valorile europene.

Trebuie lămurite și multe alte aspecte – și cele ce țin de trecut, mă refer aici la istorie. Noi până în prezent nu am răspuns clar la întrebări fundamentale pentru orice stat – care este istoria noastră, limba pe care o vorbim și așa mai departe. Și acest lucru ne face să trenăm în dezvoltarea noastră, pentru că atunci când este cel mai important să fim consolidați și să depunem un efort conjugat în depășirea unei situații grave sau să depunem efort ca să avem rezultate cât mai bune într-o perioadă de timp care oferă șanse, suntem atrași în discuții care pe alocuri nici nu au relevanță, pentru că lucrurile, de fapt, sunt foarte simple – cine suntem, ce limbă vorbim, care este istoria noastră.

Și acest lucru încă o dată ne face să spunem că este timpul să punem punct și să spunem exact cine suntem, care este istoria noastră și ce limbă vorbim.

NewsIn: *În ultimii opt ani România a fost folosită de comuniști pentru a da semnale Moscovei. Când se dorea o apropiere de Rusia se lansau acuzații dure la adresa Bucureștiului...*

Vlad Filat: Și nu doar România. Și Ucraina în egală măsură. Chiar dacă nu au fost atacuri directe, boicotarea și obstrucționarea absolută a tuturor proiectelor în relațiile cu Kievul serveau, de asemenea, ca semnale pentru Rusia, în dorința guvernării comuniste de a transmite sentimente de prietenie. Or, este o politică greșită și până la urmă ineficientă chiar și pentru Federația Rusă.

În întâlnirile pe care le-am avut cu oficiali de la Moscova am avut un mesaj pe care îl voi reitiera – noi avem foarte clar stabilită prioritatea noastră de politică externă. Noi spunem că relațiile cu Federația Rusă urmează să fie niște relații strategice. Totodată ne vom asuma angajamente și le vom respecta. În sensul în care vom fi previzibili și nu manipulatori, așa cum era în perioada guvernării comuniste. Și nu vom oscila în mesajul nostru în funcție de locul în care ne vom afla – Moscova, Bruxelles sau Washington. Și acest lucru va aduce plusvaloare în relațiile noastre, inclusiv cu Federația Rusă. Dâșii tot au nevoie să aibă un partener previzibil. Nu știu dacă Moscova își dorește în continuare să aibă pe cineva la Chișinău care să le facă declarații de dragoste, dar, de fapt, în acțiuni să se distanțeze tot mai mult.

NewsIn: *În data de 20 noiembrie veți avea o primă întâlnire bilaterală cu premierul rus Vladimir Putin, la summitul Comunității Statelor Independente de la Yalta. Ce veți discuta?*

Vlad Filat: În primul rând cred că urmează să punem punctele pe mai multe probleme care sunt artificiale și care țin de anumite speculații care au avut loc pe parcursul timpului, mai ales de la învestirea noului Guvern la Chișinău.

Urmează să spunem foarte clar ce facem în relațiile noastre economice – scoatem barierele în calea produselor moldovenești către piața rusescă sau nu. Declarativ, totul este frumos. Practic, avem grave probleme. Nu avem acces pentru foarte multe produse moldovenești pe piața Federației Ruse. Claritatea este necesară, pentru că dacă nu este posibil, trebuie să știm că nu putem accesa această piață și atunci să ne reorientăm, să ne formulăm exact acțiunile, încât să asigurăm viabilitatea economiei și producătorilor noștri.

Vom vorbi și despre situația din Transnistria, despre datoriile la gazele naturale livrate de Rusia și modul în care sunt administrate aceste resurse.

Și cu certitudine vom relua discuțiile și despre acel credit multdiscutat. Sper să avem înțelegerea politică la Yalta ca să-l deblocăm și să aibă și Federația Rusă posibilitatea să spună că ajutorul anunțat era pentru cetățenii Republicii Moldova și să punem punct speculațiilor. Mai mulți oficiali de la Moscova au spus acest lucru, dar pe noi ne interesează și faptele.

Dar cred că cel mai important lucru este că va fi un prim contact, care, după cum știți, servește drept bază pentru relațiile ulterioare. Cât de mult nu am dori, dar relațiile personale sunt pe alocuri și determinate în relațiile dintre state și dintre guverne. Sper că va fi un început pentru relații pragmatice și în interesul țărilor pe care le reprezentăm.

NewsIn: *Veți aborda cu Putin și subiectul alegerii președintelui Republicii Moldova? Recent au fost la Moscova și candidatul la funcția de președinte, Marian Lupu, și liderul comuniștilor, Vladimir Voronin, iar presa a scris că în cadrul vizitei lui Voronin i s-a spus să susțină alegerea lui Lupu la Președinție...*

Vlad Filat: Eu nu cred că vom discuta acest aspect. Nu cred că este o temă de discuție, având în vedere și tematica summitului. Da, poate vom discuta contextul politic în general. Însă vis-a-vis de problema alegerii președintelui poziția noastră este una foarte clară – Alianța are o candidatură pe care a anunțat-o ferm. Discuțiile pot fi purtate probabil în această perioadă de timp doar cu Voronin, pentru a-l convinge.

Țin să-mi reiterez poziția pe care am expus-o deja – mie îmi displace foarte mult că se încearcă ca această problemă ce ține de Chișinău să se rezolve undeva în altă parte. Pe alocuri este chiar jenantă această situație.

NewsIn: În ceea ce privește problema transnistreană, recent a avut loc la Viena un prim contact în formatul complet 5+2 după mai mulți ani. Cum vedeți depășirea conflictului și dacă soluția este în afară sau tot în interior, știindu-se că Rusia are un rol mare de jucat în acest conflict?

Vlad Filat: Soluția este la Chișinău. Cu cât mai bine vom trăi noi aici, la Chișinău, cu atât mai aproape va fi soluționarea conflictului transnistrean. Nivelul de trai și condițiile în care vom trăi depind în foarte mare măsură de sprijinul pe care urmează să-l avem din partea partenerilor noștri sinceri externi.

Ceea ce s-a întâmplat săptămâna trecută la Viena din păcate a trecut pe neobservate, însă este o realizare foarte importantă. După foarte mult timp am reușit să avem o întâlnire în format complet – în formatul 5+2. Nu au fost negocieri, a fost dialog în cadrul căruia am convenit cum urmează să lucrăm pe viitor.

Mai mult decât atât, la întoarcere, la Vadul lui Vodă am avut un seminar cu participarea reprezentanților instituțiilor de forță de la Chișinău și Tiraspol. Această măsură a fost parte din planul de acțiuni ce ține de deschidere și de consolidarea încrederii dintre cele două maluri ale Nistrului. Ulterior, toți participanții la procesul de negocieri, inclusiv vicepremierul responsabil de reintegrarea țării, Victor Osipov, au fost la Tiraspol, ceea ce, la fel, este o premieră pentru ultimii ani.

Este un început – și noi am spus foarte asumat că reglementarea transnistreană nu este o sarcină nici ușoară, nici rapidă. Avem nevoie de timp, care va presupune dialog și asigurarea condițiilor în care reintegrarea să fie reală, între oameni, și nu doar pur geografic, între maluri de râu.

NewsIn: Programul de guvernare al cabinetului Filat conține un punct de care Moscova a dat semnale clare că este deranjată – înlocuirea misiunii de pacificare de pe Nistru dominată de militari ruși printr-o misiune civilă cu mandat internațional. Veți discuta și acest aspect cu Putin?

Vlad Filat: A fost abordată și această problemă la Viena. Noi avem un punct de vedere pe care îl susținem tare – că este necesar să fie schimbat acest format într-un contingent civil internațional. Am fost de mai multe ori la Holercani și m-am simțit foarte supărat și trist, atunci când la podul de trecere peste Nistru mă întâmpinau ostași cu automatul și tehnică militară. Eu nu înțeleg care este logica. Și sigur că trebuie să schimbăm situația. Însă totodată toată lumea trebuie să înțeleagă că acest punct de vedere trebuie susținut și de celelalte părți implicate în procesul de negocieri, pentru că deciziile pot fi adoptate doar prin consens. Aici determinantă este poziția Federației Ruse. Și dacă într-adevăr dânsii doresc să dea un nou imbold și să transmită un mesaj foarte clar în vederea reglementării situației din Transnistria, ar trebui să accepte această poziție.

Subiectul va fi abordat și la ministeriala OSCE de la Atena din decembrie, mai mult ca atât, ne dorim să existe la această reuniune și o declarație dedicată Republicii Moldova în care să fie punctate și aceste aspecte ce țin de trupele de pacificatori.

5. Radu Vrabie: Soft Power-ul Rusesc și Republica Moldova. Timpul. 13.11.2009.

La 30 octombrie 2009, Asociația pentru Politică Externă (APE) în colaborare cu alte cinci centre de analiză a organizat la Chișinău o masă rotundă cu genericul „Dimensiunea umanitară a politicii externe a Federației Ruse

față de R. Moldova, Ucraina, Georgia și Țările Baltice”. Prezentând rezultatele cercetărilor efectuate de ei la acest subiect, participanții din cele șase țări au evidențiat, în concluziile lor, intensificarea eforturilor Rusiei de a-și recăpăta influența de altădată asupra zonei pe care ea o consideră vecinătate sa apropiată (blijnee zarubejie).

ARMELE ȘI GAZELE, CA INSTRUMENTE DE ȘANTAJ. Pentru a-și realiza acest obiectiv, Moscova folosește ca instrumente de presiune arma nucleară și resursele energetice (în special, gazele naturale) pe care, de cele mai multe ori, le utilizează pentru a șantaja Vestul și a obține cedări din partea lui. Utilizarea acestor instrumente în relațiile cu țările vecine a condus, de cele mai dese ori, la îndepărtarea acestora de Moscova. În consecință, chiar și cei mai apropiați aliați ai Rusiei - Belarus și Armenia - încearcă să dezvolte relații de colaborare cu UE. Într-un articol recent, Konstantin Kosaciov, deputat din partea Partidului „Rusia Unită” (de guvernământ), menționa ca astăzi lupta se duce pentru inimile și mintea oamenilor și că Rusia ar trebui să-și reorienteze politica externă și să încerce să devină atractivă pentru țările din vecinătate, așa cum fac UE sau SUA.

Acest punct de vedere se regăsește și în noua concepție de politică externă a Rusiei, unde sunt indicate principalele aspecte asupra cărora se va concentra activitatea acestei direcții, și anume: susținerea compatrioților de peste hotare și sporirea rolului pe care limba rusă o are în această zonă. Pentru aceasta a fost creată Fundația „Russkii Mir” (Lumea Rusească) al cărei scop este crearea unei rețele a comunităților rusești din întreaga lume, „popularizarea, limbii ruse, care e tezaurul național al Rusiei și un element important al culturii ruse și celei mondiale, și susținerea programelor de studiere a limbii ruse în Federația Rusă și peste hotare”.

La prima vedere, aceste prevederi ar putea fi considerate inofensive și chiar capabile să contribuie la dezvoltarea unor relații interculturale armonioase între state. Totuși, există precedente în care comunitățile ruse sau alte instrumente din arsenalul soft Power, precum mass-media sau biserica, au fost utilizate de Kremlin pentru atingerea intereselor sale politice. Cele mai relevante exemple în acest sens sunt războiul din Georgia sau dezordinile provocate de către comunitatea rusească în Tallinn, în jurul disputei despre strămutarea monumentului Soldatului de Bronz.

„MREJELE” PRESEI ȘI ALE BISERICII RUSEȘTI... R. Moldova face încă parte din grupul de țări care continuă să rămână în sfera de influență rusească, în pofida faptului că au trecut 20 de ani de la proclamarea Independenței, că UE ne este vecină, iar de Rusia ne despart mai mult de 500 km. Conform ultimului Barometru de Opinie Publică, cea mai importantă sursă de informare a moldovenilor este televiziunea, în care cred peste 60 la sută dintre cei intervievați, iar la acest capitol televiziunile rusești sunt cele mai populare, depășindu-le net pe cele locale sau pe cele românești. Drept urmare a acestei influențe, cei mai populari politicieni străini în R. Moldova sunt Vladimir Putin și Dmitri Medvedev. Beneficiind de gradul înalt de încredere de care se bucură presa rusească în R. Moldova, Kremlinul exploatează acest instrument pentru a influența procesele politice care au loc aici.

E de ajuns să verifici arhiva principalelor surse mass-media ca să observi că tonul articolelor sau al reportajelor din acestea depinde de relația politică dintre R. Moldova și Rusia. De exemplu, în perioada 2001-2003, când Vladimir Voronin era considerat prieten al Rusiei, presa din Rusia scria exclusiv articole pozitive la adresa Chișinăului. Odată cu nesemnarea Memorandului Kozak, articolele au devenit critice până în august 2006, când Voronin s-a făcut mai „receptiv” la propunerile rusești. Imediat, și reacția presei s-a schimbat, ea fiind un suporter al PCRM în alegerile din 2009. Un alt instrument important îl constituie Biserica rusă, care iarăși se bucură de un grad înalt de

încredere printre moldoveni. Biserica a fost utilizată și pentru sprijinirea PCRM, apropiat Rusiei, în mai toate campaniile electorale, fiind cunoscute mai multe cazuri când preoți din Mitropolia Moldovei, subordonată Patriarhiei de la Moscova, au făcut propagandă pentru acest partid.

STATUTUL „SPECIAL” AL LIMBII RUSE. Și statutul limbii ruse constituie o pârgie pe care Kremlinul o utilizează pentru a polariza societatea din R. Moldova și a crea tensiune și chiar ură interetnică între reprezentanții minorităților rusești și populația majoritară moldovenească. Aceasta, în pofida faptului că limba rusă are o situație chiar mai bună decât limba oficială - fie că o numim română, fie că-i zicem moldovenească. Statutul de limbă de comunicare interetnică al rusei prevede că, într-o discuție cu un reprezentant al minorităților, orice cetățean al R. Moldova trebuie să vorbească în limba rusă. În plus, bussinesul local, sectorul de distracții și centrele comerciale sunt medii de limba rusă. Totodată, se observă o activizare a organizațiilor minorităților vorbitoare de rusă - se deschid centre de cultură rusești, vin organizații rusești în Moldova (Fundatia „Recunoaștere”), se editează ziare etc.

SCHIMBARE DE REGULI, DAR ȘI DE ATITUDINI. În acest context, e oportun să ne întrebăm ce putem face pentru a preveni exploatarea de către Kremlin a dimensiunii soft power a politicii sale externe pentru a interveni în evoluțiile politice de la Chișinău. Înainte de toate, este necesar ca autoritățile R. Moldova să creeze condiții propice pentru integrarea minorităților naționale în societate și depolitizarea acestei probleme. Fiecare reprezentant al unei minorități trebuie să fie tratat ca cetățean al R. Moldova, înainte de toate, fiindu-i create condiții de muncă în baza profesionalismului, nu a apartenenței etnice. Neutilizarea problemei limbii ruse în scopuri politice ar fi un prim pas în acest sens. În același timp, și depolitizarea Bisericii și neutilizarea acesteia în scopul obținerii de capital politic va conduce la diminuarea influenței rusești.

În paralel, este nevoie de o schimbare de atitudine și în presa națională/locală, care tratează superficial sau chiar deloc subiectele legate de drepturile minorităților vorbitoare de limbă rusă. Căci, volens-nolens, dezangajarea presei naționale contribuie la creșterea cu mult a popularității presei rusești. Contrabalansarea popularității presei rusești dictează și atragerea posturilor străine, europene, care să ofere o informație alternativă și să contribuie la schimbarea mentalității majorității moldovenilor, care continuă să vadă și să înțeleagă lumea exterioară prin intermediul „ecranului” rusc. În concluzie, este important să reținem că în rezolvarea acestei probleme totul ar trebui să înceapă din interior sau, cum spunea Nicolae Titulescu, „dați-mi o politică internă bună ca să vă ofer o politică externă bună...”.

6. Igor Boțan: Demararea Negocierilor Moldo-Române. Radio Europa Liberă. 19.10.2009.

Igor BOTAN: Inceperea negocierilor pe marginea acestei conventii-cadru este o abordare pragmatica care lasa pe planul doi problemele politice lasate mostenire de Partidul comunistilor. Romania are deja elaborat un proiect de document propus autoritatilor Republicii Moldova acum un an si jumatate, dar respins din motive politice. De asemenea Romania a propus astfel de tratate Serbiei si Ucrainei. Deci, cred ca exista doar probleme de ordin tehnic. Am vazut ca ministrul de Externe, Iurie Leanca, cerea de la autoritatile publice lista localitatilor care pot fi incluse in aceasta zona. Deci este important ca lucrurile au demarat. De asemenea este important ca aceasta actiune de ordin practic si in folosul cetatenilor lasa pe planul secund problemele mult mai complicate.

Vasile BOTNARU: *Resetarea relațiilor Chisinau-București, judecând și după disponibilitatea de a deschide cele două filiale consulare la periferie, înseamnă și o îmbunătățire radicală a relațiilor în pofida instabilității politice de la București?*

Igor BOTAN: Fără îndoială da, reprezentanții Alianței pentru Integrare Europeană în avans au promis că vor face totul pentru a normaliza relațiile. Și acest lucru se întâmplă. Vedem că a fost exclus regimul de vize pentru cetățenii României. Pare că lucrurile sunt mai mult sau mai puțin clare. Știm aproximativ ce ar dori să obțină autoritățile de la Chisinau. Ele vor ca România să ajute Republica Moldova să se apropie cât mai mult de Uniunea Europeană prin transmitere de experiență etc. De asemenea vor ca relațiile economice în situație de criză să se îmbunătățească. Ofertele pe care le-a făcut anterior România sunt următoarele: e nevoie de un tratat privind regimul de frontieră și nu de frontieră, fiindcă România ar dori ca în 2012 să devină țară membră a zonei Schengen. Și există anumite condiționări. În privința acorului de bază. Moldova și România au pornit de la un Tratat de fraternitate în 1993. Apoi un parteneriat privilegiat în 1996, despre care s-a vorbit până în 2000. Ultima ofertă a României a fost un acord-cadru privind parteneriatul strategic pentru Europa, adică exact ceea ce ar avea nevoie Republica Moldova, ajutând-o în procesul de integrare europeană.

Vasile BOTNARU: *Se presupune că noua formulă de guvernare este mai disponibilă dar nu suficient de „afectuoasă”. Este așa sau nu?*

Igor BOTAN: Nu trebuie să uităm că actuala coaliție de guvernare are patru componente și fiecare din aceste componente încearcă să se îngrijească de segmentul electoral care susține aceste componente. Având în vedere că situația încă nu s-a stabilizat, seful statului încă nu este ales, eventual ne așteptăm alegeri parlamentare anticipate, deci avem un ghem de probleme care nu este încă descilcit. Cred că lucrurile în alianță în ceea ce privește relațiile cu România vor trebui talmăcite foarte și foarte atent și va fi necesar să se găsească formule care să nu dea apa la moara acelor care au vorbit despre păstrarea Moldovei pe harta lumii și multe altele.

Vasile BOTNARU: *Dacă ar fi să contabilizăm gesturile pe care le-au făcut până acum consecutiv Chisinaul și Bucureștiul, cine are un scor mai bun?*

Igor BOTAN: Cred că în ceea ce privește proiectele de documente Bucureștiul este cu un pas înaintea Chisinaului. Iar în ceea ce privește intensitatea și dorința de a scoate barierele între cele două țări, cred că acum guvernul de la Chisinau devansează, dat fiind faptul că în România e criza guvernamentală și țara se află în pragul alegerilor prezidențiale.